

Joanna Krężelewska

Szkoła Podstawowa Nr 10 w Toruniu

KUJAWSKO-POMORSKI PRZEGLĄD OŚWIATOWY UczMy XI- XII 2017

Motywacja Wieloraka – czyli jak wykorzystać teorię Inteligencji Wielorakich na lekcjach języka angielskiego

Niezwykle istotną rolę w procesie uczenia się języków obcych odgrywają czynniki afektywne. Bez względu na to z jaką grupą uczniów mamy do czynienia, czynniki te zwiększają efektywność uczenia się. Pozytywne emocje, motywacja, poczucie własnej wartości, pewność siebie czy empatia mogą zdecydowanie wpłynąć na efektywność procesu uczenia się. Motywacja jest chyba najważniejszym czynnikiem afektywnym. To pewna siła, która popycha nas do podjęcia działań. Pojęcie to jest również często używane aby wyjaśnić czyjś sukces czy porażkę. Możemy zatem założyć, że jest ona kluczowym czynnikiem w procesie uczenia się.

Nauczyciel poza nauczaniem języka powinien budować w swoich uczniach motywację. Stanowi to ogromne wyzwanie, szczególnie w pracy z nastolatkami, którzy często nie widzą konieczności czy sensu nauki. Powodzenie w nauce w dużej mierze jednak będzie zależało od motywacji. Jak zatem motywować uczniów aby osiągnęli sukces w nauce języków obcych?

Inteligencje Wielorakie a motywacja

W procesie nauczania języków obcych poza osobowością i innymi kognitywnymi i afektywnymi różnicami warto wziąć pod uwagę teorię Inteligencji Wielorakich Howarda Gardnera.

Różnice indywidualne pomiędzy uczniami mają istotny wpływ zarówno na proces nauczania języków obcych, jak i proces uczenia się. Nauczyciel powinien zdawać sobie sprawę jak istotna jest znajomość tych różnic, gdyż mogą one wpłynąć na sukces lub porażkę danego ucznia w procesie edukacyjnym. Dlatego warto zwrócić uwagę na profil inteligencji wielorakich uczniów, a co się z tym wiąże, różne metody i techniki, które mogą być przydatne w pracy z daną grupą uczniowską. Znajomość Inteligencji Wielorakich pozwoli nauczycielowi lepiej poznać indywidualne potrzeby uczniów i dotrzeć do nich tak, aby wynieśli jak najwięcej z zastosowanych metod i wykorzystanych materiałów. Warto pamiętać, że nauczyciel korzystając jedynie z

tradycyjnych metod nauczania dotrze tylko do uczniów o silnie rozwiniętej inteligencji językowej. Dlatego też nauczyciel nie powinien stosować tych samych metod nauczania dla wszystkich klas, a nawet dla jednej grupy uczniów. Opis Inteligencji Wielorakich oraz umiejętności i zdolności z nich wypływających zobrazował dziewięć różnych możliwości intelektualnych uczniów. Dzięki teorii Inteligencji Wielorakich uczniowie nauczą się jak wykorzystać swoje mocne strony. Uczeń który czuje się traktowany jednostkowo będzie bardziej zmotywowany i chętniej podejmie ryzyko, a jego zaangażowanie w naukę wzrośnie.

W tym artykule chciałabym podzielić się swoim doświadczeniem w wykorzystaniu teorii Inteligencji Wielorakich na lekcji języka angielskiego. Postaram się zaprezentować jak wykorzystać ją w pracy z uczniami aby jak lepiej zmotywować ich do pracy.

Inteligencje Wielorakie w klasie

Chęć pracy z teorią IW nie oznacza, że nauczyciel musi zbadać profil inteligencji wielorakich każdej swojej klasy, czy każdego ucznia. Warto jednak mieć na uwadze fakt, iż uczniowie różnią się od siebie, a poznanie dominujących inteligencji może pomóc nauczycielowi w zaplanowaniu procesu nauczania. Szczególnie przy braku motywacji uczniów do nauki czy też słabych wynikach wychowanków. Obecnie dostępnych jest wiele gotowych testów badających profil inteligencji wielorakich uczniów.

Autor teorii podkreśla, że każdy uczeń ma rozwiniętych kilka typów inteligencji. Z reguły jedna lub dwie są dominujące. Należy pamiętać, że nie ma dwóch ludzi którzy mają dokładnie taką samą kombinację inteligencji. Rozmiar, w jakim dana inteligencja rozwinię się u danej osoby, zależy od edukacji, kultury i genetycznych uwarunkowań.

Charakterystyka poszczególnych typów inteligencji

Inteligencja językowa

Uczeń z rozwiniętą inteligencją językową najczęściej nie ma problemów z nauką języka obcego. Chętnie czyta, pisze, opowiada i uczy się nowych słów. Mocną stroną takiego ucznia jest zapamiętywanie słownictwa. Najlepiej uczy się przez mówienie, słuchanie, czytanie słów. Dobrze radzi sobie z pisaniem opowiadań i innych prac pisemnych. Na lekcji języka obcego dobrze sprawdzą się gry pamięciowe, tworzenie mapy myśli, opowiadanie historyjek w oparciu o materiał obrazkowy, tworzenie dialogów, dyskusje, debaty.

Inteligencja logiczno-matematyczna

Uczeń z dominującą inteligencją logiczno-matematyczną lubi eksperymentować, wyliczać, wymyślać wzory i związki. Uczy się najlepiej przez klasyfikowanie i tworzenie abstrakcyjnych związków. Uczeń ten lubi znać zasady gramatyczne. Chętnie uczy się zasad przez dedukcję. Na języku obcym w pracy z uczniem obdarzonym tym typem inteligencji możemy wykorzystać wszelkiego rodzaju puzzle, tworzenie list, gry logiczne, zadania z luką, układanie wyrazów w odpowiedniej kolejności. Dobrym ćwiczeniem w pracy z takim uczniem będzie burza mózgów.

Inteligencja wizualno- przestrzenna

Uczeń z rozwiniętą inteligencją wizualno-przestrzenną lubi rysować, projektować, tworzyć i śnić na jawie. W pracy z takim uczniem niezbędne są karty obrazkowe. Dobrze sprawdzą się filmy czy też gry mechaniczne, a także mapy, diagramy, tworzenie rysunków. Na lekcji języka obcego warto zastosować także pracę z projektem oraz szukanie różnic między obrazkami w parze. Gramatykę dobrze jest zaprezentować np. na osi. Młodszy uczniowie mogą wspólnie tworzyć słowniki obrazkowe.

Inteligencja ruchowa (kinestetyczna)

Uczeń u którego dominuje inteligencja ruchowa lubi kręcić się, dotykać i mówić oraz wykorzystywać język ciała. Najlepiej uczy się przez dotyk, ruch, działanie w przestrzeni. Uczeń taki chętnie bierze udział w odgrywaniu scenek, lubi pracę w grupie. Szybko odczuwa znudzenie na lekcji jeśli nie zaangażujemy go w pracę. W pracy z tego typu uczniami świetnie sprawdzi się metoda TPR (Total Physical Response) oparta na koordynacji języka i ruchu fizycznego, pantomima, czy też Running dictation. Uczniowie mogą pisać opowiadania w grupach, podając kartkę papieru jeden drugiemu. Aby ćwiczyć mówienie można zastosować pracę w parach mieszanych dzięki czemu uczniowie zmieniają pary poruszając się po klasie. Dobrą techniką na poznanie nowego słownictwa będzie podpisywanie przedmiotów w klasie czy w pokoju.

Inteligencja muzyczna

Uczeń z rozwiniętą inteligencją muzyczną lubi śpiewać i słuchać muzyki. Jest dobry w podchwytywaniu dźwięków i rytmu, wyczuwaniu intonacji. Ten typ inteligencji odpowiada za wymowę i intonację w nauce języka obcego, warto na to zwrócić uwagę. Uczniowie ci szukają wzorów, powtórzeń w nowym materiale. Na lekcji języka obcego świetnie sprawdzą się wszelkie rymowanki oraz teksty piosenek. Uczniowie mogą także posłuchać fragmentu muzyki i opisać w języku obcym swoje odczucia.

Inteligencja interpersonalna

Uczeń u którego dominuje inteligencja interpersonalna lubi mieć dużo przyjaciół wokół siebie, lubi rozmawiać z innymi oraz pracować w grupie. Jest dobry w organizacji pracy w grupie, rozumie innych. Najlepiej uczy się przez współpracę, porównywanie i dzielenie się wiedzą. Dobrze sprawdzą się wywiady, ankiety, debaty na lekcji języka obcego w pracy z uczniami o inteligencji interpersonalnej. Uczniom o tym typie inteligencji trudno jest pracować indywidualnie. Świetnym pomysłem będą także pary mieszane, rozwiązywanie problemów, pomoc koleżeńska, symulacje, role play oraz grupowe projekty czy drama. Wskazane byłoby samodzielne dobieranie się przez uczniów w pary czy grupy.

Inteligencja intrapersonalna (refleksyjna)

Uczniowie u których dominuje inteligencja intrapersonalna lubią pracować samodzielnie. Uczniowie ci lubią pracować we własnym tempie i realizować zindywidualizowane projekty. Potrzebują wokół siebie własnej przestrzeni. Uczniowie ci mają najczęściej problemy aby włączyć się pracę grupową. Nie potrafią znaleźć swojego miejsca w grupie. Często postrzegani są jako powolni, najczęściej niesłusznie gdyż często angażują się w głębszą analizę czy rozważanie. Dobrym zadaniem dla tego typu uczniów będzie pisanie pamiętnika, opowiadań czy bloga. W nauczaniu gramatyki uczniów można prosić o napisanie zdań o sobie w danej formie gramatycznej. Młodszy uczniowie mogą tworzyć własne słowniczki aby pracować nad nowym słownictwem.

Inteligencja naturalistyczna (przyrodnicza)

Uczniowie z rozwiniętą inteligencją naturalistyczną lubią przebywać na świeżym powietrzu. Dobrze rozróżniają i zapamiętują gatunki występujące w ich otoczeniu. Lubią obserwować otoczenie. Dobrym ćwiczeniem na lekcji języka obcego będą projekty związane ze środowiskiem. Nauczyciel może także wykorzystać dźwięki natury do pracy na lekcji. Materiały autentyczne z czasopism mogą być wykorzystane aby stymulować dyskusję i umożliwić uczniom powiązania ze światem przyrody.

Inteligencja egzystencjalna

Uczeń obdarzony inteligencją egzystencjalną świetnie składa detale w całość. Lubi zadawać pytania, szuka powiązań między nauczonym materiałem. Uczniowie o tym typie inteligencji chętnie uczestniczą w dyskusjach dotyczących życia, przeszłości, przyszłości oraz życia na innych planetach. Tematy te będą także dobrze sprawdzały się w pisemnych formach wypowiedzi.

Nauczyciel może wykorzystać wiadomości o inteligencjach wielorakich w celu lepszego zorganizowania zajęć. Określenie profilu inteligencji wielorakich klasy, jak również indywidualnych uczniów umożliwi nauczycielowi zastosowanie metod i technik pracy tak, aby dotarły one do indywidualnych potrzeb uczniów. W wyniku trafnego doboru metod uczniowie czują, iż są traktowani jednostkowo podczas lekcji. Ma to wpływ na ich motywację do nauki, a co za tym idzie sprzyja osiągnięciu lepszych efektów.